

การประเมินผลการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดนราธิวาส

AN EVALUATION OF SOCIAL SERVICE FOR THE ELDERLY IN LOCAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN NARATHIWAT PROVINCE

พรทิพย์ มานพคำ¹ และวิภาวี พิจิตบันดาล²
Phornthip Manopkham¹ and Vipavee Pijitbundarn²

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
จังหวัดชลบุรี

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

¹ Doctor of Philosophy Program in Public Administration, Graduate School of Public Administration,
Burapha University, Chonburi

² Advisor, Graduate School of Public Administration, Burapha University, Chonburi

E-mail: m.phornthip@hotmail.com

Received:	November 12, 2018
Revised:	January 23, 2019
Accepted:	January 24, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส และ 2) ศึกษาปัญหา อุปสรรคในการจัดบริการสังคมและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส รูปแบบและวิธีการวิจัยของการศึกษาการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จาก 11 เทศบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส ปลัดเทศบาล/เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุ ประธานชุมชน/ตัวแทนผู้นำชุมชนและ ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส โดยการสัมภาษณ์ จำนวน 78 คน และตอบแบบสอบถาม จำนวน 416 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที การวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการโดยสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลระดับความคิดเห็นบริบท ปัจจัยนำเข้ากระบวนการผลิตและการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส

ผลวิจัยพบว่า

1. บริบท ปัจจัยนำเข้ากระบวนการผลิตมีอิทธิพลต่อการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสกล่าวคือ ด้านบริบทมีอิทธิพลทางตรงต่อด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยนำเข้ามีอิทธิพลทางตรงต่อด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้านกระบวนการและด้านผลผลิต มีอิทธิพลทางตรงต่อการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นทุกตัวแปรแฝงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (5 ระดับ) ด้านบริบท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ด้านปัจจัยนำเข้ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path coefficient) เท่ากับ .196 ($t = 4.734, p < .01$)

2. ในเทศบาลมีผู้สูงอายุที่นับถือศาสนาพุทธและอิสลาม เวลาจัดการบริการได้มีการแยกกันเพื่อความสะดวกในการให้บริการ ผู้สูงอายุมีเวลาไม่ตรงกัน เทศบาลจัดโครงการโดยไม่ได้ชี้แจงรายละเอียด ไม่รู้เรื่องของกฎหมาย กฎระเบียบ เพราะอ่านหนังสือไม่ออก ไม่ได้เรียนหนังสือ เทศบาลไม่ค่อยมีโครงการทำให้ผู้สูงอายุไม่ทราบกฎ ระเบียบของเทศบาล

คำสำคัญ

การจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุ

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the relationship between contexts, input factors, process, outputs and social service management for the elderly in the area of local Administrative Organizations in Narathiwat province, and 2) to study problems, obstacles and solutions for social services for the elderly in Narathiwat local Administrative Organizations. The research methodology used in this study was mixed method. The samples for this research consisted of 11 Municipalities local Administrative Organization of Narathiwat province. The sample group was selected by multi stage sampling technique comprised of the chief executives of Narathiwat local Administrative Organizations, the officers who were responsible for providing social services to the elderly, community leaders, the representatives of the communities and the elderly in Narathiwat local Administrative Organizations. The data were collected by interviewing 78 key informants, and the sample consisted of 416 respondents. The tools used in this research were 5- level rating scale questionnaire. The data were analyzed using statistical

composed of percentage mean, standard deviation and t-test. The qualitative research was concluded by in-depth interviewing, and the data were analyzed using the content analysis of opinions on the context, inputs, process, outputs and social service management for the elderly in local Administrative Organizations in Narathiwat province.

The research findings revealed that:

1. The context of the input factors and the process of outputs influenced the provision of social services to the elderly in local Administrative Organizations in Narathiwat province. The process and outputs had direct influence on the provision of social services to the elderly in Narathiwat local Administrative Organizations. The input factors had a direct influence on the process and the outputs of social services for the elderly in Narathiwat local Administrative Organizations. The process and outputs had a direct influence on the provision of social services to the elderly of Narathiwat local Administrative Organizations. According to the study, it was found that the opinions of all latent variables were at a high level (5 levels). In terms of input factors, the average was 4.03. The average of the process was 4.04. The average of the process was 4.02. The average of social services for the elderly of Narathiwat local Administrative Organizations was 4.07, and the path coefficient was 0.196 ($t = 4.734, p < .01$).

2. In terms of service management at the municipality office, the elderly who were Buddhist and Islamic, the service time were separate for convenience reasons. The elderly had different convenience time. The municipality offices organized the project without elaborating the details of the project to the elderly. Some elderly lacked of knowledges about law and rules of the municipality because they were illiterate. Moreover, the municipalities rarely organized the projects which brought about the elderly did not know the regulations of the municipalities.

Keywords

Social Services for the Elderly

ความสำคัญของปัญหา

มีการคาดประมาณประชากรผู้สูงอายุของประเทศไทยในอนาคต ภายใต้ข้อสมมติภาวะเจริญพันธุ์ลดลงปกติ โดย Office of the National Economic and Social Development Council (2013) พบว่า ผู้สูงอายุมีอัตราเพิ่มขึ้นและอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากคิดเป็นอัตราส่วนจากประชากรผู้สูงอายุจาก ปี พ.ศ. 2557 เป็นปีฐาน พบว่า ผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.12 ในปี พ.ศ. 2560 (Office of the

National Economic and Social Development Council, 2013) จำนวนที่เพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุนี้ เกิดจากปัจจัยของการพัฒนาทางด้านการแพทย์และการบริการสาธารณสุข รวมทั้งนโยบายการวางแผน ครอบครัว ที่ส่งผลทำให้ประชากรในประเทศมีอายุยืนขึ้น (Ministry of Public Health, 2007) การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุทำให้โครงสร้างประชากรเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยประชากรในภาพรวมมีสัดส่วนของผู้สูงอายุมากขึ้น ในขณะที่ประชากรในวัยเด็กลดลง และวัยทำงานที่มีแนวโน้มลดลงในอนาคต ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของประชากรทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการเปลี่ยนแปลง ในครอบครัว ซึ่งในอดีตสังคมไทยไม่ว่าจะเป็นสังคมเมืองหรือชนบทจะมีการอยู่อาศัยร่วมกัน เป็นลักษณะครอบครัวขยาย (Extended family) ที่มีคน 3 รุ่นประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก และปู่ ย่า หรือ ตา ยาย รวมทั้งลูกหลานที่ยังไม่แต่งงานอาศัยอยู่ร่วมกัน โดยผู้สูงอายุจะถูกดูแลจากบุคคลที่อาศัยอยู่ ภายในครอบครัวแต่ในปัจจุบันพบว่าลักษณะครอบครัวได้เปลี่ยนเป็นครอบครัวเดี่ยวที่มีขนาดเล็กลง ผู้สูงอายุจึงต้องอาศัยอยู่ลำพังในครอบครัวเดิมและพึ่งพิงตนเองมากขึ้น การช่วยเหลือเกื้อกูลและการพึ่งพาอาศัยกันภายในครอบครัวของสังคมไทยก็จะค่อย ๆ ลดความเข้มแข็งลงสิ่งที่เห็นเป็นเรื่องปกติ คือ คนในครอบครัวต่างแยกย้ายอยู่กระจัดกระจาย ผู้สูงอายุจะดำรงชีวิตเพียงลำพัง หรือถูกทอดทิ้งให้อยู่กันตามลำพัง โดยในปี พ.ศ. 2545 มีผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพังร้อยละ 6 และอยู่ตามลำพังกับคู่สมรส ร้อยละ 16 ขณะที่ในปี พ.ศ. 2557 สัดส่วนของผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพัง ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9 และอยู่ตามลำพังกับคู่สมรสเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19 โดยเฉพาะในเขตเมืองหรือเขตเทศบาลจะมีผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพัง คิดเป็น ร้อยละมากกว่า นอกเขตเทศบาล มีการประมาณว่ามีผู้สูงอายุประมาณ 2 แสนกว่าคน อยู่ในภาวะยากจน เนื่องจากไม่มีรายได้และหลักประกันในชีวิต (Thai Elderly Research and Development Institute Foundation, 2014) จากขีดความสามารถของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุลดลงอย่างต่อเนื่อง การสร้างระบบการดูแลระยะยาวทั้งในระดับครอบครัวและระดับชุมชน จึงเป็นประเด็นที่สำคัญ ที่ภาครัฐต้องเร่งเข้ามาให้ความช่วยเหลือ จากที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้พยายามที่จะผลักดันให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการขับเคลื่อนงานผู้สูงอายุ ตามมาตรา 16 และ 17 ได้แก่ การสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุการจัดการศึกษา สาธารณสุข การอนามัยครอบครัว การรักษาพยาบาล การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ที่มุ่งสนับสนุนให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดบริการทางสังคมขั้นพื้นฐานได้เองอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยเน้นให้ดำเนินงานภายใต้แผนงานหลัก 4 แผนงาน คือ 1) แผนงานให้บริการด้านสุขภาพอนามัย 2) แผนงานส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งด้านองค์กรผู้สูงอายุ 3) แผนงานส่งเสริมอาชีพหรือรายได้ของผู้สูงอายุ และ 4) แผนงานด้านการบริหารจัดการระบบพัฒนา คุณภาพชีวิต (Office of the National Economic and Social Development Council, 2013) โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ จะสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มีความหลากหลายตามระดับพัฒนาการของ

ชุมชนแต่ละแห่งได้อย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น เป็นสร้างหลักประกันในการสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

การขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายเรื่องยังขาดการเชื่อมโยงของการทำงานร่วมกัน ทำให้การใช้กลไกต่าง ๆ ของรัฐขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุได้ไม่เต็มศักยภาพ กลไกการขับเคลื่อนระดับปฏิบัติโดยเฉพาะในชุมชนและท้องถิ่นยังมีการประสานและเชื่อมโยงการทำงานค่อนข้างน้อย ไม่สามารถระดมพลังจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนงานผู้สูงอายุร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Office of the National Economic and Social Development Council, 2013) ปัญหาในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมาก เกิดจากระบบการบริหารงานภายในไม่ว่าจะเป็นการขาดระบบงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือความไม่ชัดเจนของบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันภายในหน่วยงาน รวมถึงการตรวจสอบติดตามผลสำเร็จของการปฏิบัติงาน (Kruathep, 2005) ดังนั้นการประเมินผลการบริหารงานด้านการบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุ จึงเป็นกิจกรรม ที่สำคัญในการวัดผลเป็นการตรวจสอบและติดตามผลงานอย่างมีระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้ปฏิบัติ ในการที่จะช่วยตัดสินใจเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการทำงานให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นสารสนเทศที่สำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการปรับปรุงโครงการอย่างต่อเนื่อง ทำให้ทราบว่าโครงการที่ผ่านไปแล้วนั้น ประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอะไร ตอบสนองความต้องการได้มากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะยิ่งในพื้นที่ห่างไกลและมีปัญหาในพื้นที่ เช่น จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนที่มีปัญหาเรื่องความไม่สงบ และมีสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งจากการรับรูปแบบของสังคมเมืองเข้าไปใช้เป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงอาชีพจากภาคเกษตรมาสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการ การอพยพแรงงานออกจากท้องถิ่น ทำให้โครงสร้างของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป เช่น สัดส่วนหนุ่มสาววัยแรงงานน้อยลง ครอบครัวมีขนาดเล็กลง สมาชิกของครอบครัวบางรุ่นหายไปจากครอบครัว ซึ่งภาพรวมในชุมชนมักประกอบไปด้วยผู้สูงอายุและเด็กเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะดังกล่าวทำให้สัดส่วนของผู้สูงอายุต่อประชากรกลุ่มอื่นในชุมชนเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน สิ่งที่ตามมา คือ ผู้สูงอายุ มีผู้ดูแลให้มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างปกติสุขน้อยลง โดยจากข้อมูล พบว่า ในปี พ.ศ. 2558 จังหวัดนราธิวาส มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 77,500 คน คิดเป็นดัชนีการสูงวัย ร้อยละ 41.94 และมีการคาดคะเนว่า ในปี พ.ศ. 2563 อาจมีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป จะเพิ่มเป็น 92,600 คน มีดัชนี การสูงวัยร้อยละ 61.36 และในปี พ.ศ. 2573 จะมีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป สูงถึง 132,800 คน ดัชนีการสูงวัย ร้อยละ 80.98 (Ministry of Social Development and Human Security, 2013) ผู้วิจัยสนใจศึกษา การประเมินผลการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเป็นกรณีศึกษาในจังหวัดนราธิวาส ทั้งนี้ผลที่ได้รับจากการประเมิน สามารถนำไปใช้เพื่อเป็นข้อมูลในการช่วยวางแผนการบริหารงานด้านการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

การวิจัยเรื่องการประเมินผลการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสมีโจทย์ในการวิจัย ดังนี้

1. บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต มีความสัมพันธ์กับการจัดบริการสังคม แก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสหรือไม่อย่างไร
2. โครงสร้างองค์ประกอบของบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการจัดบริการสังคมและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบและวิธีการวิจัยของการศึกษาคือการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method research) ทั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้วิธี Explanatory mixed method design ดังนี้วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) กับวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) กล่าวคือ จะเป็นการวิจัยวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative research) หลังจากนั้นจะใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มาสนับสนุน

วิธีการวิจัย

เป็นการศึกษาโดยการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการศึกษาได้แก่

1. การศึกษาจากเอกสาร (Documentary research) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การศึกษาจากข้อมูล รายงาน รายงานประจำปี
3. การใช้แบบสอบถาม ถามผู้สูงอายุ ครอบครัวผู้สูงอายุ
4. การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสังคม

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยใช้การพรรณนาให้เห็นรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของชุมชนหรือกรณีศึกษา และใช้การวิเคราะห์ตีความ โดยนำข้อมูลเชิงรูปธรรมย่อย ๆ หลาก ๆ กรณีมาสรุปเป็นเชิงนามธรรม โดยพิจารณาจากลักษณะร่วมที่พบ ศึกษาปรากฏการณ์ในบริบทสังคมและวัฒนธรรม หรือสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงในภาพรวม โดยการมองจากหลายแง่มุม เน้นข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิด จิตใจ การให้ความหมายหรือคุณค่ากับสิ่งต่าง ๆ ตลอดจน

ค่านิยม หรืออุดมการณ์ของบุคคลที่เกี่ยวข้องในกับการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในกับการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส ปลัดเทศบาล/เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุ ประธานชุมชน/ตัวแทนผู้นำชุมชนและผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) โดยสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ประกอบด้วยเกี่ยวกับการดำเนินงาน แยกออกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

1. ประเด็นคำถามการประเมินผลด้านบริบท
2. ประเด็นคำถามการประเมินผลด้านปัจจัยนำเข้า
3. ประเด็นคำถามการประเมินผลด้านกระบวนการ
4. ประเด็นคำถามการประเมินผลด้านผลผลิต
5. ประเด็นคำถามแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานด้านการจัดบริการ

สังคมแก่ผู้สูงอายุ

1.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi stage sampling) ตามขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 จากอำเภอทั้งหมด 13 อำเภอ ผู้วิจัยจะเลือก โดยใช้วิธีการกำหนดโควตา (Quota sampling) เลือกอำเภอละ 1 เทศบาล ซึ่งมี 3 เทศบาลเมือง ได้แก่ เทศบาลเมืองนราธิวาส เทศบาลเมืองสุไหง-โกลก เทศบาลเมืองตากใบจาก 3 อำเภอ

1.2.2 อำเภอที่เหลือ 11 อำเภอ ผู้วิจัยจะเลือกเทศบาลตำบลจากแต่ละอำเภอมา 1 เทศบาลตำบลหากอำเภอใดมีเทศบาลตำบลมากกว่า 1 แห่งจะใช้วิธีการจับสลาก ซึ่งจะได้เทศบาลตำบลจำนวน 8 แห่งเนื่องจากมีอยู่ 2 อำเภอที่ไม่มีทั้งเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล

1.2.3 การสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non participant observation) เพื่อให้ได้ความสมบูรณ์ของข้อมูลในการศึกษาวิจัยโดยผู้ศึกษามุ่งสังเกต ถึงสภาพทั่วไป และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่จังหวัดนราธิวาส

1.3. เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 การสัมภาษณ์ (Interview) โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์เอง เพื่อให้ข้อมูลละเอียดตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ให้มากที่สุด โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) การสัมภาษณ์กำหนดแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยใช้กรอบแนวคิดเป็นปัจจัยสำคัญในการตั้งประเด็นคำถามและคำถามมีลักษณะแบบปลายเปิดและในขณะที่สัมภาษณ์หากพบประเด็นปัญหาที่น่าสนใจ ก็จะทำการสัมภาษณ์โดยละเอียด เพื่อให้ได้คำตอบอย่างชัดเจนพร้อมใช้เครื่องบันทึกเสียง บันทึกข้อมูลรวมถึงบันทึกข้อมูลลงในสมุดบันทึก

1.3.2 วิธีการสังเกตการณ์ (Observation) ได้ใช้เทคนิคการสังเกตโดยตรงเป็นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) เพื่อให้ได้ความสมบูรณ์ของข้อมูล

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้องและการเก็บรวบรวม โดยการสัมภาษณ์ การสังเกต ซึ่งผ่านการตรวจสอบข้อมูลแล้วนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ประเด็น เนื้อหา (Content analysis) ในหลายลักษณะประกอบด้วย

1.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความข้อมูล (Interpretative analysis) เป็นการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยตีความจากข้อมูลที่มี

1.4.2 วิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แบบหน่วยบริบท (Contextual unit) โดยการแบ่งรูปแบบของหัวข้อเรื่อง (Categories) ที่ทำการวิเคราะห์ และนำมาเขียนการรายงานผลการวิจัยโดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบเชิงบรรยาย (Descriptive research) ตามวัตถุประสงค์อธิบายและสรุปเชิงวิเคราะห์

1.4.3 มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยมีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation)

2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตเทศบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส มีจำนวนผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 12,436 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 21 ม.ค. 2559: ท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส) ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวนผู้สูงอายุ 370 คน และผู้วิจัยได้เก็บเพิ่ม 15 เปอร์เซนต์ คือ 56 คน รวมเป็น 426 คน

2.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi stage sampling) ตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 จากอำเภอทั้งหมด 13 อำเภอ ผู้วิจัยจะเลือก โดยใช้วิธีการกำหนดโควต้า (Quota sampling) เลือกอำเภอละ 1 เทศบาล ซึ่งมี 3 เทศบาลเมือง ได้แก่ เทศบาลเมืองนราธิวาส เทศบาลเมืองสุไหโกลก เทศบาลเมืองตากใบ จาก 3 อำเภอ

2.2.2 อำเภอที่เหลือ 11 อำเภอ ผู้วิจัยจะเลือกเทศบาลตำบลจากแต่ละอำเภอ มา 1 เทศบาลตำบล หากอำเภอใดมีเทศบาลตำบลมากกว่า 1 แห่งจะใช้วิธีการจับสลาก ซึ่งจะได้เทศบาลตำบล จำนวน 8 แห่ง เนื่องจากมีอยู่ 2 อำเภอ ที่ไม่มีทั้งเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล

2.2.3 สุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ โดยคำนวณตามสัดส่วนของผู้สูงอายุ ในแต่ละเทศบาลเมือง เทศบาลตำบล ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประชากร (N)	สัดส่วน	กลุ่มตัวอย่าง (n)
1. เทศบาลเมืองนราธิวาส	3,289	26.4	112
2. เทศบาลเมืองสุโขทัย	3,442	27.8	118
3. เทศบาลเมืองตากใบ	1,425	11.5	49
4. เทศบาลตำบลตันหยงมัส	736	5.9	25
5. เทศบาลตำบลยี่งอ	323	2.6	12
6. เทศบาลตำบลตันไทร	449	3.6	15
7. เทศบาลตำบลปะลูลู	718	5.8	24
8. เทศบาลตำบลรือเสาะ	863	6.9	29
9. เทศบาลตำบลแว้ง	487	3.9	17
10. เทศบาลตำบลศรีสาคร	306	2.5	11
11. เทศบาลตำบลสุคีริน	398	3.2	14
รวม	12,436	100	426

จากกลุ่มตัวอย่างที่เก็บมา 426 หลังจากตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์แล้ว คงเหลือ 416 คน

2.2.4 เก็บตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง ๆ เป็นระบบ (Systematic random sampling) โดยใช้เลขที่บ้าน ในแต่ละพื้นที่เป็นกรอบตัวอย่าง (Sampling frame) โดยสุ่มผู้สูงอายุมาครัวเรือนละ 1 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยจะสุ่มตัวอย่างจุดตั้งต้น (Random start) ก่อน หากครัวเรือนใดไม่มีผู้สูงอายุ หรือมีแต่ไม่เต็มใจให้ข้อมูล ผู้วิจัยจะเลือกครัวเรือนถัดไป จนได้จำนวนที่ต้องการ

2.3 เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบสอบถาม ถ่ายภาพ สังเกต และจดบันทึกตามความเหมาะสมให้ได้รายละเอียดตามขอบเขตทางด้านเนื้อหา โดยการใช้เทคนิคและวิธีการดังนี้

2.3.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) ทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากผู้สูงอายุที่อยู่ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส แบบสอบถามสำหรับผู้สูงอายุ เป็นการประเมินเกี่ยวกับการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับมี 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การประเมินผลการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนราธิวาส

การกำหนดตัวเลือกของแบบสอบถาม ลักษณะตัวเลือกของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามหลักของ ลิเคอร์ท (Likert) โดยผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้ 5 ระดับสอดคล้อง โดยใช้เกณฑ์การเลือกตอบและให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงตามสภาพจริงมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงตามสภาพจริงมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงตามสภาพจริงปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงตามสภาพจริงน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงตามสภาพจริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน

เห็นด้วยมากที่สุด	ได้ 5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ได้ 4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ได้ 3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ได้ 2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ได้ 1 คะแนน

การแปลผล

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลผล โดยใช้ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นโดยกำหนดช่วงชั้น ดังนี้ (Best, 1970)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	ตรงตามสภาพจริงมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	ตรงตามสภาพจริงมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	ตรงตามสภาพจริงปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	ตรงตามสภาพจริงน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	ตรงตามสภาพจริงน้อยที่สุด

2.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

2.3.2.1 ผู้วิจัยและทีมงานเก็บข้อมูลได้ดำเนินการติดต่อและประสานงานผู้ให้ข้อมูลสำคัญและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ซึ่งหากผู้ให้ข้อมูลสำคัญและกลุ่มตัวอย่างท่านใดไม่ประสงค์ให้ข้อมูลสามารถปฏิเสธการให้ข้อมูลโดยผู้วิจัยและทีมงาน จะไม่นำมาเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2.3.2.2 ข้อมูลที่ได้จากเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยจะดำเนินการจัดเก็บเป็นความลับ และไม่เผยแพร่แหล่งข้อมูลซึ่งอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญและกลุ่มตัวอย่าง และโดยจะทำการแปลผลและนำเสนอในภาพรวมของวัตถุประสงค์การวิจัยเท่านั้น

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และค่าร้อยละ (Percentage) รวมทั้งวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) ต่อไป

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Confirmatory factor analysis) เพื่อวิเคราะห์และยืนยันองค์ประกอบของการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนราธิวาส การวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนราธิวาส การวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนราธิวาส ที่ได้ในเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) ในกลุ่มตัวอย่าง เป็นการศึกษาตัวแปรในโมเดลว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ พร้อมมีการจัดกลุ่มตัวแปรที่มีลักษณะเหมือนกันเข้าเป็นปัจจัยเดียวกัน (Sungnoen, 2011) และเพื่อเป็นการตรวจสอบโมเดลเชิงโครงสร้าง (Structure equation model) (Hair, et al., 2006)

2.4.1 ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความเหมาะสมของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย

- 2.4.1.1 ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square statistic)
- 2.4.1.2 ค่าน้ำหนักของตัวแปร (Factor loading)
- 2.4.1.3 ดัชนีความคลาดเคลื่อน
- 2.4.1.4 ดัชนีรากกำลังสองค่าเฉลี่ยของส่วนเหลือมาตรฐาน (Standardized root mean square residual standardized: RMR)
- 2.4.1.5 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit Index: GFI)
- 2.4.1.6 ค่าซีเอ็มไอเอ็น/ดีเอฟ (Chi-square statistic comparing the tested model and the independent model with the saturated model CMIN/DF)
- 2.4.1.7 ค่าทีแอลไอ (The tucker lewis index: TLI)
- 2.4.1.8 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index = CFI)
- 2.4.1.9 ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation)
- 2.4.1.10 ค่าตรวจสอบความคลาดเคลื่อนระหว่างคู่ (Standardised residual covariance)

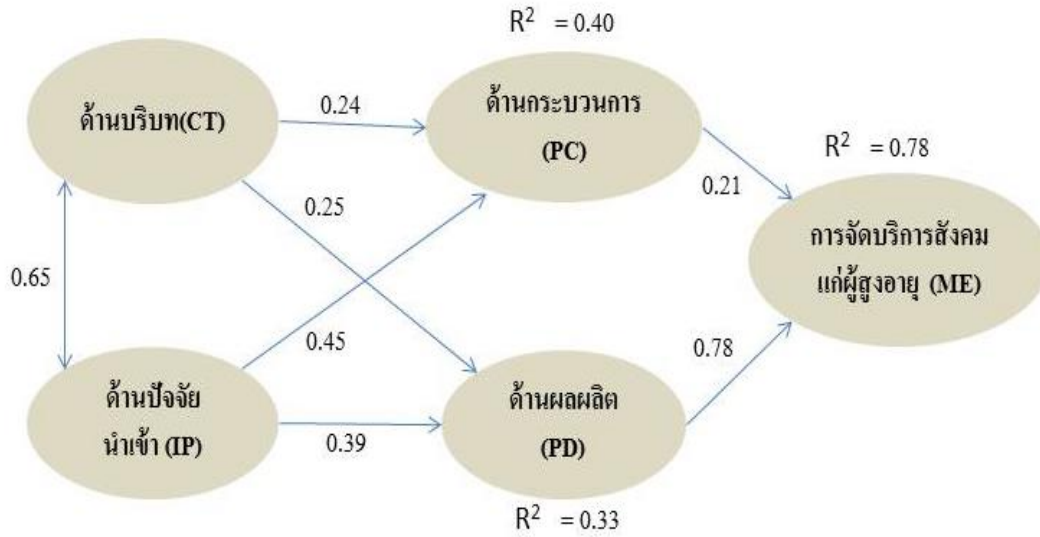
ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยการประเมินผลการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนราธิวาส โดยศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนราธิวาสสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

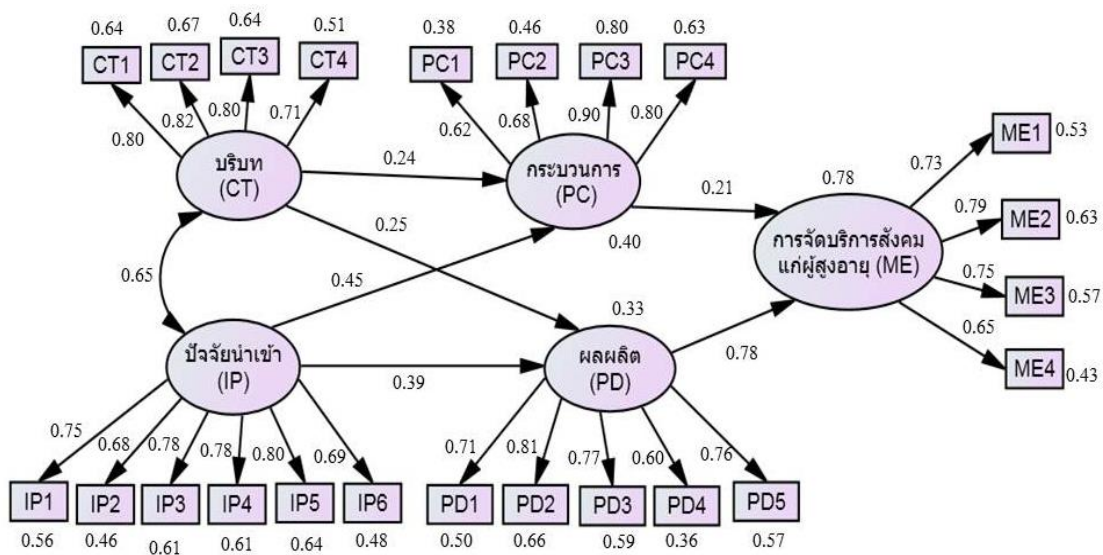
ผลระดับความคิดเห็นบริบท ปัจจัยนำเข้ากระบวนการผลิตและการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนราธิวาสจากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นทุกตัวแปรแฝงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (5 ระดับ) ด้านบริบท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ด้านปัจจัยนำเข้ามี

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07

ผลการศึกษาอิทธิพลระหว่างตัวแปรบริบท ปัจจัยนำเข้ากระบวนการผลผลิตและการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส จากผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) พบเส้นทางอิทธิพลดังนี้ (สมมติฐานที่ 1) ด้านบริบทมีอิทธิพลทางตรงต่อด้านกระบวนการของการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path coefficient) เท่ากับ .196 ($t = 4.734, p < .01$) (สมมติฐานที่ 2) ด้านบริบทมีอิทธิพลทางตรงต่อด้านผลผลิตของการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .214 ($t = 4.812, p < .01$) (สมมติฐานที่ 3) ปัจจัยนำเข้ามีอิทธิพลทางตรงต่อด้านกระบวนการของการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .333 ($t = 8.095, p < .01$) (สมมติฐานที่ 4) ปัจจัยนำเข้ามีอิทธิพลทางตรงต่อด้านผลผลิตของการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ .310 ($t = 7.204, p < .01$) (สมมติฐานที่ 5) ด้านกระบวนการมีอิทธิพลทางตรงต่อการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ .228 ($t = .077, p < .01$) (สมมติฐานที่ 6) ด้านผลผลิตมีอิทธิพลทางตรงต่อการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ .797 ($t = 14.937, p < .01$) (สมมติฐานที่ 7) ด้านบริบทมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส ผ่านทางด้านกระบวนการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.051 (สมมติฐานที่ 8) ด้านบริบทมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส ผ่านด้านผลผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.193 (สมมติฐานที่ 9) ด้านปัจจัยนำเข้ามีอิทธิพลทางอ้อมต่อการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส ผ่านทางด้านกระบวนการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.094 (สมมติฐานที่ 10) ด้านปัจจัยนำเข้ามีอิทธิพลทางอ้อมต่อการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสผ่านทางด้านผลผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.265

ภาพที่ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสจากการตรวจสอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์

Chi-square (χ^2) = 615.9, df=191, $\chi^2/df=3.23$, GFI=0.931, AGFI=0.900, RMSEA=0.058

ภาพที่ 2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ปรับแล้ว ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส จากการตรวจสอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยปรากฏว่าทั้งบริบท ปัจจัยนำเข้ากระบวนการผลผลิตมีความสัมพันธ์กับการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสกล่าวคือ

ด้านบริบท (CT) ด้านปัจจัยนำเข้า (IP) ด้านกระบวนการ (PC) ด้านผลผลิต (PD) มีความสัมพันธ์กับการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุ (ME) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส โดยตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์กันโดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ด้านบริบท (CT) มีความสัมพันธ์กับ ด้านปัจจัยนำเข้า (IP) ด้านกระบวนการ (PC) ด้านผลผลิต (PD) และการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุ (ME) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.581, 0.459, 0.415 และ 0.455 ตามลำดับ

ด้านปัจจัยนำเข้า (IP) มีความสัมพันธ์กับด้านกระบวนการ (PC) ด้านผลผลิต (PD) และการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุ (ME) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.563, 0.484 และ 0.441 ตามลำดับ

ด้านกระบวนการ (PC) มีความสัมพันธ์กับ ด้านผลผลิต (PD) และการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุ (ME) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.427 และ 0.441 ตามลำดับ

ด้านผลผลิต (PD) มีความสัมพันธ์กับการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุ (ME) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.734 ที่นัยสำคัญระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (Hinkle, et al., 1998)

รูปแบบการประเมิน CIPP model ของ Stufflebeam (2001) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่าง บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส ข้อค้นพบเชิงคุณภาพ กล่าวคือ ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดเป็นการถ่ายโอนงานให้ชัดเจนเพราะผู้ปฏิบัติจะได้ทำงานอย่างสบายใจ ควรจะมีหนังสือออกมาอย่างชัดเจน โครงการต้องมีอยู่ในแผน และบางกรณีมีโครงการในข้อบัญญัติแล้วแต่ปฏิบัติไม่ได้การบริการล่าช้าควรปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมใด ๆ ก็แล้วแต่ มักจะไม่ต่อเนื่อง และจะมีปัญหาช่วงน้ำท่วม ทำให้ลำบากในการเข้าไปช่วยเหลือผู้สูงอายุเพราะผู้สูงอายุบางคนไม่สามารถเดินได้ จึงต้องไปมอบถุงยังชีพให้ผู้สูงอายุที่บ้าน ผู้สูงอายุมีความเห็นว่าบริการไม่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะด้านสุขภาพ บางเรื่องไม่ได้สอบถามความต้องการและไม่สามารถบริการได้ตามความต้องการเพราะผู้สูงอายุมีเป็นจำนวนมาก บางครั้งไม่มีการแจ้งหรือแจ้งเตือนไม่ทั่วถึง บางเทศบาลจัดทำโครงการไม่ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุสอดคล้องกับ Rattanadilok Na Phuket (2013) ศึกษาเรื่องจากปัญหาสู่นโยบาย: ศึกษากรณีผู้สูงอายุในจังหวัดชายแดนภาคใต้

เทศบาลมีผู้สูงอายุที่นับถือศาสนาพุทธและอิสลาม เวลาจัดการบริการจะมีการแยกเพื่อสะดวกในการให้บริการ ผู้สูงอายุมีเวลาไม่ตรงกัน เทศบาลจัดโครงการโดยไม่ได้ชี้แจงรายละเอียด ไม่รู้เรื่องของกฎหมาย กฎระเบียบ เพราะอ่านหนังสือไม่ออก ไม่ได้เรียนหนังสือ เทศบาลไม่ค่อยมีโครงการทำให้ไม่ทราบกฎ ระเบียบของเทศบาลสอดคล้องกับวารสารณ์ หล้าคำแก้ว (Lakhamkaew, 2015) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการผู้สูงอายุไทยในทศวรรษหน้า (ปี พ.ศ. 2560-2569)

เจ้าหน้าที่จะมีบางส่วนที่ไม่ค่อยทำหน้าที่ของตนเอง สามารถแก้ปัญหาได้เฉพาะบางสถานการณ์ บางเทศบาลไม่ค่อยมีความสามารถเจ้าหน้าที่ อสม. ที่ไม่ค่อยทำงาน เทศบาลไม่ค่อยช่วยเหลือทางด้านสุขภาพ ส่วนมากเวลาเจ็บป่วยก็ไปปรึกษาเองตามอนามัยและโรงพยาบาล ไม่มีการตรวจตามบ้านขาดงบประมาณในการทำโครงการสอดคล้องกับวิพรณ ประจวบเหมาะ (Prachuabmueng, 2013) ได้ศึกษาเรื่องโครงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการประเมินผลการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส โดยศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสเพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาดำเนินนโยบายในการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสดังนี้

1.1 ผลการวิจัยทำให้ได้ทราบถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาสดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำรูปแบบนี้ไปสำรวจองค์การตามตัวแปรและปัจจัยที่ค้นพบเพื่อพัฒนาสู่องค์กรแห่งคุณภาพต่อไป

1.2 ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นต่าง ๆ ในองค์ประกอบของการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเกิดขึ้นมาได้ ต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจัง

2. ข้อเสนอแนะระดับบริหาร

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะนายกเทศมนตรี เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นส่วนหนึ่งในการการบริหารเทศบาล ดังนี้

2.1 ด้านบริหารควรมุ่งเน้นที่การจัดการบริการสังคมให้มีความเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ และให้สามารถแก้ปัญหาความเดือดร้อนของผู้สูงอายุได้

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า ควรมุ่งเน้นให้มีการแบ่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอในการให้บริการ

2.3 ด้านกระบวนการ ควรมุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่ที่มีความกระตือรือร้นในการให้บริการและเจ้าหน้าที่ให้บริการโดยไม่เลือกปฏิบัติ มีความ เป็นธรรม

2.4 ด้านผลผลิต ควรมุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์ทางสังคมกับคนรอบข้างได้ดีขึ้นและเปิดโอกาสให้ได้มีการร่วมกลุ่มและทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่น

2.5 ด้านการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุควรมุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐและสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมาเพื่อให้โมเดลการวิจัยนี้ได้ข้อสรุปเชิงนัยทั่วไป (Generalization) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรนำโมเดลหรือตัวแปรจากการศึกษาไปศึกษาในประชากรที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อทราบข้อสรุปเชิงนัยทั่วไป

3.2 ข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ พบเส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเป็นไปตามสมมติฐาน แต่ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ จึงควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติม

References

- Best, J. W. (1970). *Research in education* (2nd ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Byrne, B. M. (1989). *A primer of LISREL: Basic applications and programming for confirmatory factor analytic models*. New York: Springer-Verlag.
- Garson, D. (2012). *Structural equation modeling*. North Carolina, NC: Statistical Associates Publishing.
- Hair, J. F., et al. (2006). *Multivariate data analysis*. New Jersey: Pearson International Edition.
- Hinkle, D. E., et al. (1998). *Applied statistics for the behavior sciences* (4thed.). New York: Houghton Mifflin.
- Hu, L. T., & Betler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55.
- Kruathep, W. (2005). *nawattakam saṅgsan khoṅg ‘ongkoṅ pokkhroṅg suān thoṅgthin* [Creative Innovation of Local Government Organizations]. Bangkok: Thailand Research Fund.
- Lakhamkaew, W. (2015). *kānphatthana rūpbæp kānboṅrihān chatkān phū sūng‘āyu Thai nai thotsawat nā* (PhoṅSoṅ sōṅphanharōṅhoksip - 2569) [The Development of a Management Model for the Thai Elderly in the Next Decade (2017-2026)]. Doctor of Philosophy, Human Resource Development, Graduate School, Ramkhamhaeng University.

- Ministry of Public Health. (2007). *khūmū kāndulāē songsoēm sukkhaphāp phū sūng'āyu* [Elderly Health Care Promotion Guide]. Bangkok: Transportation Organization.
- Ministry of Social Development and Human Security. (2013). *yutthasāt khwāmmankhong khōng manut Phō.Sō. sōngphanhārōjīhasiphok - sōngphanhārōjīhoksiphok* [Human Security Strategy, 2013-2023]. Bangkok: Ministry of Social Development and Human Security.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2013). *kān khāt pramān prachakōṅ khōng prathēt Thai Phō.Sō. sōngphanhārōjīhasipsām - 2583* [Population Estimation of Thailand, 2010-2040]. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board.
- Prachuabmueng, W. (2013). *rāingān kānsuksā khroṅkān tittām læ pramoēnphon kādamnoēn ngān tām phān phū sūng'āyu hæng chāt chabap thī sōng (Phō.Sō. sōngphanhārōjīsīphā - sōngphanhārōjīhoksī) raya thī sōng (Phō.Sō. sōngphanhārōjīhasīp - sōngphanhārōjīhasīp) .* [The Study Report on the Follow-up and Evaluation Project of the National Elderly Plan No. 2 (2002-2021) Phase 2 (2007-2011)]. Bangkok: College of Population Studies, Chulalongkorn University.
- Rattanadilok Na Phuket, P. (2013). *chāk panhasū nayobāi : kōrānī suksā phū sūng'āyu nai chāngwat chāidān tai* [From Problems to Policy : A Case Study of the Elderly in Southern Border Provinces]. *Journal of Rom Phruek Journal Krirk University*, 31 (3), pp. 1-26.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. (2004). *A beginner's guide to structural equation modeling*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Stufflebeam, D. L. (2001). *Evaluation models new direction for evaluation*. San Francisco: Jossey Bass.
- Sungnoen, K. (2011). *Kānwikhropatchaiduai SPSS læ AMOS phūākānwīchāi* [Factor Analysis with SPSS and AMOS for Research]. Bangkok: SE-EDUCATION.
- Thai Elderly Research and Development Institute Foundation. (2014). *sathanakān phū sūng'āyu Thai Phō.Sō. sōngphanhārōjīhasīpchet* [The situation of Thai elderly in 2014]. Bangkok: Amarin Printing and Publishing.